

Univerzita Hradec Králové Pedagogická fakulta

Pedagogická fakulta

Univerzita Hradec Králové

Hodnocení bakalářské práce

Posudek oponentky práce

Jméno autora: Jana Jarošová

Název práce: Inkluzivní vzdělávání v kontextu sociální pedagogiky

Oponent práce: Mgr. Gabriela Caltová Hepnarová, Ph.D.

Téma práce je aktuální a je mu věnována pozornost především v praxi. Cílové zaměření práce popisuje autorka v úvodu práce, **klade si zde několik cílů, přičemž hlavním cílem je patrně snaha představit inkluzivní vzdělávání jako součást školství** (str. 11). Tomuto cíli odpovídá struktura celé práce. Popis jednotlivých cílů naznačuje způsob, kterým autorka práce pojala zvolené téma. V dílčích kapitolách popisuje autorka různorodé souvislosti a okolnosti inkluze a na základní úrovni vymezuje tento proces. S ohledem na studovaný obor vhodně směřuje užší zaměření tématu k dětem se sociálním znevýhodněním. Svou logiku práce má, jednotlivé kapitoly nevybočují z tématu práce.

První kapitola krátce představuje dva klíčové pojmy integrace a inkluze, svým způsobem zpracování však jde **jen o základní popis**, do hlubšího rozpracování vztahu mezi oběma pojmy se autorka nepouští. Následující kapitoly se věnují popisu inkluze a integrace z různých perspektiv. Autorka představuje vybrané zkušenosti ze zahraničí, popisuje situaci v ČR, nastiňuje legislativní ukotvení a přibližuje situaci žáků i pedagogů. **Celkově hodnotím prvních sedmi kapitol jako text s nižší kvalitou. Autorka sice dokázala do textu vetkat vlastní stanoviska a logicky se drží určité předem dané logické struktury, slabinou práce je však velmi povrchní rozpracování kapitol.** Ve své podstatě jde o velmi stručný a ryze popisný text, který se nedotýká žádného konkrétního problému, ale jen velmi stručně popisuje školní prostředí z pohledu legislativního a personálního zajištění. Autorka si jako cíl stanovila

představit inkluzivní vzdělávání jako součást školství (str. 11), zůstala však u pouhého velmi strohého popisu.

Pro realizaci výzkumného šetření zvolila autorka kvantitativní strategii, cíl šetření spojila s průzkumem a analýzou názorů pedagogů a vychovatelů školních družin na inkluzivní vzdělávání a inkludované žáky (str. 24). Vědeckovýzkumný problém je stanoven v podobě otázky: *Jaké jsou názory pedagogů a vychovatelů školní družin na inkluzivní vzdělávání a inkludované žáky?* (str. 24). Dále si autorka klade dvě hypotézy tohoto znění:

H 1 Vychovatelé školních družin budou více nakloněni inkluzivnímu vzdělávání oproti pedagogům běžných základních škol.

H 2 Vychovatelé školních družin mají pozitivnější zkušenosti se žáky se SVP oproti pedagogům běžných základních škol. (str. 24-25).

Ačkoliv uvádí, že ke konstrukci hypotéz došla na základě teoretických kapitol práce, **rozsah rozpracování teoretických kapitol nemohl poskytnout vhodné zázemí pro stanovení hypotéz.** Autorkou zvolené citace jsou spíše zavádějící, pro možnost posouzení uvádím zdůvodnění volby hypotézy 1 ze stran 24-25: „*Mezi náplň práce vychovatelů patří především dodržování pravidel bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, řízení se výchovně-vzdělávacími principy a metodami, vytváření příjemné atmosféry ve třídě a rozvíjení osobnosti každého dítěte. Důležitá je schopnost kreativity vymýšlení zajímavých činností pro žáky s prostorem pro odpočinek (Hájek, Pávková, 2003). Hlavním úkolem je tedy rozvíjení dětí a navozování přátelské atmosféry, oproti učitelům, kteří mají poslání nejen ve výchově a vzdělávání dětí, ale i v několika dalších dimenzích: Dimenze instruktora, stratéga, terapeuta i vychovatele (Holeček, 2014, s. 113).*“ Tyto zvolené citace nepovažuji za dostatečně reprezentující odlišnost obou povolání. **Učitelé nesledují bezpečnost dětí, neřídí se výchovně vzdělávacími principy... ?**

Pro realizaci výzkumu si autorka připravila dotazník patrně vlastní konstrukce, ke každé hypotéze se vázalo několik otázek. Popis metodologie je pouze obecný. Pro interpretaci výsledků výzkumu zvolila autorka představení a popis grafů, tímto způsobem prezentuje odpovědi na každou z položek dotazníku. Následně se věnuje vyhodnocení hypotéz, z textu práce však není jasné, **na základě čeho jsou jednotlivé hypotézy přijímány. Prosím o detailní doplnění u obhajoby.** Text působí dojmem, že hypotézy jsou přijaty na základě nějakého dojmu, který autorka nabyla z charakteru odpovědí, tento postup je nepřijatelný a ukazuje na velmi malou míru porozumění zvolené strategii.

Dalším zásadním problémem výzkumu je **nesouměrnost obou vzorků**, zatímco učitelů se účastnilo 42, vychovatelky byly 4! Ze strany 26. je navíc patrné, že k tomuto nesouladu

nedošlo v důsledku menšího počtu vrácených dotazníků, ale byl znám již v počátcích výzkumu, cituji: *Do každé školy jsem zanesla 25 dotazníků pro pedagogy a 5 dotazníků pro vychovatele školní družiny. Dotazníků pro pedagogy mi bylo vráceno 42 a dotazníků pro vychovatele školní družiny 4.* Při vědomí této skutečnosti měla autorka práce buď zajistit vhodnější soubory respondentů, nebo upravit plán výzkumu.

Závěrem lze říci, že výzkumné šetření vykazuje množství chyb a v důsledku toho má velmi malou využitelnost.

Jazyková úroveň práce je přijatelná. Jednotlivé kapitoly na sebe navazují a tvoří kompaktní celek, míra rozpracování kapitol a podkapitol však mohla být mnohem hlubší, autorka zůstává na povrchu zkoumaného problému. Volba jazykových prostředků je přijatelná, stejně jako počet chyb a překlepů. Počet stran odpovídá požadavkům, část textu je však tvořena především grafy a krátkými popisky k nim.

Práce se zdroji a citační normou odpovídá požadavkům. Větší část textu některých kapitol stojí na legislativních dokumentech, zvolený způsob odkazování na zdroje však vytváří dojem, že text nemá žádnou oporu. Oceňuji, že některé pasáže textu jsou vystavěny na názorech autorky práce, je patrné, že autorka má schopnost vyjádřit se k tématu, počet literárních opor však mohl být v práci přeci jen větší. Škoda, že autorka své postřehy nekonfrontovala s dalšími publikujícími autory.

Celkově jde o práci, která se pohybuje na hranici přijatelnosti. Autorka prokázala dobrou schopnost stanovit si téma i cíl práce, také struktura kapitol logicky odpovídá tématu. Rozpracování textů je však velmi povrchní, autorka předkládá pouze základní popis. Podobné obtíže má také výzkumná část práce, autorka si dovedla stanovit výzkumný problém, strukturovat dotazník, který jej dovede rozkrýt, ale samotná realizace výzkumu nebyla příliš pečlivá, na problémy, které vznikají při realizaci výzkumu, autorka nereagovala, některé ze složitějších postupů zvolené metodologie zcela vynechala (ověření hypotéz na základě jasně daných kritérií).

S ohledem na schopnost autorky směřovat text k zvolenému tématu, relativně dobře volit zdrojové dokumenty a schopnost vytvořit plán výzkumu, který má ještě přijatelnou logiku, doporučuji práci k obhajobě.

Konkrétní náměty, připomínky nebo otázky vyžadující doplnění u obhajoby:

1. Viz otázky a podněty v textu posudku.

Navrhované hodnocení: